

Emili kooli hindamisjuhend

(Kinnitatud dir.kk nr 66; 28.06.2024)

See dokument on aluseks õppijate edusammude tagasisidestamisele ja hindamisele Emili koolis. Dokument on mõeldud abistama õpetajaid, lastevanemaid ja õpilasi, et tagasisidestamise ja hindamise kord oleks arusaadav ning toetaks õppimist parimal võimalikul moel. Seega, tegemist ei ole ainult kooli juhtimiseks mõeldud korda loova dokumendiga, vaid ka õppe- ja juhendmaterjaliga, mis täieneb sedamööda, kuidas me ise ka õpime ja targemaks saame. Antud dokumendi esimene pool annab edasi meie hindamisfilosoofia teoreetilised alused ja teine pool praktilise hindamiskorralduse.

Sisukord

Teoreetilised alused.....	2
Kokkuvõtte neile, kelle aeg on kallis	2
Mõisted.....	3
Hindamise ja tagasisidestamise eesmärgid ja funktsioonid	5
Hindamine ja õpimotivatsioon.....	6
Õppimist toetav hindamine	7
Hindamise korraldus Emili koolis	12
Hinnangud ja hinded.....	14
Arenguestlused.....	18
Emili kooli lõpetamine.....	18
Kasutatud materjalid ja soovituslik lugemine.....	20

Teoreetilised alused

Kokkuvõtte neile, kelle aeg on kallis

Hindamise käigus saadud andmetele väärtuse omistamiseks võib andmeid võrrelda kas etteantud standardiga (standardipõhine hindamine), vanuseastme keskmisega (normipõhine hindamine) või õpilase enda varasema tasemega (individuaalse edasiminekü põhine hindamine). Andmeid saab käsitleda binaarselt (arvestatud või mittearvestatud) või skaalal, nt 1-5.

Standardipõhise hindamise puhul tuleb lähtuda kolmest nurgakivist:

1. hinded põhinevad sisuliselt põhjendatud standarditel,
2. akadeemilistest hinnetest eemaldatakse käitumuslikud mõjutegurid,
3. õpilastele võimaldatakse omandatud oskuste-teadmiste näitamiseks mitmeid võimalusi.

Motivatsiooni edendavaks saab pidada tagasisidet, mis

1. võtab võrdluse aluseks mitte ümbritsevate teiste tulemused, vaid pigem kokkuleppelise standardi, sh õpiväljundid (standardipõhine hindamine);
2. viitab õppimise protsessi käigus toimunud muutustele ja kuidas ning mida õpilane tegi, et muutus saavutati mitte õppija enda omadustele ja
3. toetab ebaõnnestumise olukorras arusaama, et see tulenes mitte isikust endast, vaid sellest, kuidas ta pingutas ning protsessi valmistus.

Õppimist toetava hindamise neli põhielementi:

1. õppija(te) hetketaseme määramine, eesmärgistamine;
2. õppeprotsessi jälgimine, edasiminekü kaardistamine;
3. tagasisidestamine;
4. õppija(te) kaasamine hindamisprotsessi.

Emili Kooli õppekorralduses lähtutakse Oma õppekorralduses lähtume põhikooli riiklikust õppekavast ning rakendatakse nüüdisaegse/muutuva õpikäsituse põhimõtteid: konstruktivistlik arusaam õppimisest, enastjuhtiv õppimine ja koostöö õppimine. Nüüdisaegse õpikäsituse eesmärk on toetada tugevaid ainealaseid teadmisi koos elulise, praktilise ja rakendusliku seostamisoskusega, lisaks toetada õpi-, koostöö- ja enesejuhtimisoskuse kujunemist ning subjektiivset heaolu.

Mõisted

Hindamine – on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta. Selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine ning hindamine on aluseks õppe edasisele kavandamisele (põhikooli riiklik õppekava, § 19, lg 2). Kehtiva põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse kohaselt on hindamise eesmärk muu hulgas toetada ja suunata õpilase teadmiste, oskuste ja pädevuste kujunemist, anda tagasisidet nende arengu kohta ning arvestada seejuures õpilaste individuaalsete eripäradega (põhikooli- ja gümnaasiumiseadus, § 29, lg 1).

Kokkuvõttev hindamine – hindamine, mille eesmärgiks on (vahe-) kokkuvõtete tegemine.

Standardipõhine hindamine – hindamine, mille aluseks on õppekavas sätestatud pädevused ja õpitulemused. Eesmärgiks on õpiväljundite sisuline ja tegelik saavutamine ning selle toetamine.

Õppimist toetav hindamine (kujundav hindamine) - hindamine, mille eesmärk on õppeprotsessi andmepõhine kavandamine ning õppija aktiivsuse ja omavastutuse võimaldamine, et realiseerida iga õppija potentsiaali ja toetada tema õpimotivatsiooni.

Tagasiside – info, mida erinevad osapooled õppeprotsessist saavad ja jagavad.

Õppimist toetav tagasiside – õppeprotsessist saadav info, mis sisaldab piisaval hulgal ja kvaliteediga andmeid, mis võimaldavad õppeprotsessi osapooltel teha otsuseid õppe edasiseks tõhustamiseks, võimaldades edasiminekut ja arengut ning toetades õpimotivatsiooni.

Motiveeriv tagasiside – tagasiside, mis toetab õppija autonoomset motivatsiooni, õppimist, mille puhul on rahuldatud kompetentsuse, autonoomia ja seotuse vajadused.

Kirjeldav tagasiside – tagasiside, mis seatud eesmärkidest ja ka õppe laiematest sihtidest lähtuvalt kirjeldab õppija hetketaset ja arengut.

Edasiside – soovitusel järgmiste sammude astumiseks, et töö või sooritus järgmisele tasemele viia.

Numbriline tagasiside – tagasiside, mis on esitatud kvantitatiivselt, numbrina (või ka numbriteks taandatavas sümbolsüsteemis).

Sõnaline kirjeldav tagasiside – tagasiside, mis on esitatud kirjaliku ja/või suulise tekstina.

Hindamise ja tagasisideandamise eesmärgid ja funktsioonid

Kehtivates riiklikes regulatsioonides on hindamise eesmärk ühelt poolt toetada iga õpilase arengut, innustada ja suunata teda õppimises ning anda tagasisidet õpilase õppeedukuse kohta; teiselt poolt anda infot õpetajale iga õpilase ja kogu klassi õppimise toetamiseks ning viimaks anda ka formaalne alus viia õpilane üle järgmisse klassi ning teha otsus kooli lõpetamisest.

Erinevate hindamisfunktsioonide täitmiseks on õppeprotsessi käigus (nii selle erinevate etappide algfaasides, kestel kui lõpu s) vaja koguda andmeid. Andmete kogumisest üksi ei piisa – neid on vaja ka analüüsida ning neile väärtus omistada. Andmetele kvantitatiivse või ka kvalitatiivse väärtuse omistamine tähendabki hindamist. Saadud andmetele väärtuse omistamiseks võib andmeid võrrelda kas etteantud standardiga (standardipõhine hindamine) vanuseastme keskmisega (normipõhine hindamine) või õpilase enda varasema tasemega (individuaalse edasiminekuga põhine hindamine).

Normipõhine hindamine, eriti kui normiks on klassi keskmine ja/või õpetaja varasem kogemus samavanade lastega, pole kuigi objektiivne, sest ei näita õppija tegelikku taset – mõne kooli “viieline” on teise “kolmeline” ja vastupidi.

Standardipõhisel hindamisel saab toimida mitmeti. Üks lihtsamaid viise on käsitleda andmeid binaarselt – vaadelda, kas standard on saavutatud või mitte. Sellele vastab hindedüsteemis enamasti märg A (arvestatud) või MA (mittearvestatud). Selleks, et õpilaste tulemusi ja arengut konkreetsemalt kirjeldada on võimalik hindamistulemused, eriti standardi ja normipõhisel hindamisel, teisendada ka teatud ühtse skaala arvandmeteks, traditsiooniliselt siis hinneteks “5”, “4”, “3”, “2” (ja “1”). Eestis kehtiva skaala kriitikanäide võib välja tuua, et selles on vaid 3 positiivset hinnet (millest “rahuldav” on paljude õpilaste ja vanemate silmis samuti negatiivse varjundiga) ja 2 negatiivset hinnet. Seetõttu on sellel skaalal keeruline kirjeldada edasiminekut ja arengut.

Standardipõhise hindamise puhul tuleb lähtuda kolmest nurgakivist:

- 1) hinded põhinevad sisuliselt põhjendatud standarditel,**
- 2) akadeemilistest hinnetest eemaldatakse käitumuslikud mõjutegurid,**
- 3) õpilastele võimaldatakse omandatud oskuste-teadmiste näitamiseks mitmeid võimalusi.**

Mõõta ja arvestada õppeedukust on traditsioonilise numbrilise hindamise oluline funktsioon. Hinne on olnud nii viis mõõta õppija “töö kvaliteeti” kui ka koolide tegevuse tulemuslikkust. Olenevalt valitsevast poliitikast on see varasemalt viinud kolmeliste “läbi venitamise” või väljalangevuseni põhikoolist - negatiivne näide numbriliste hinnete selekteerivast kasutusest. Mõõta õppe-edukust on vaja ka nüüdisaegses õpikäsituses – on oluline, et kõik õppijad saavutaksid teatud õpiväljundid nii üldpädevustes kui erinevates valdkondades. Seega on kokkuvõtavad mõõtmised ja hindamised jätkuvalt tähtis osa koolikultuurist. Samas on vaja tagada iga konkreetse õppija areng, sh selliste õppijate areng, kes riiklikust standardist kaugemale maha jäävad või seda oluliselt ületavad. Siin saab samuti abi hindamisest, ent õpiväljundi hindamisele tuleks lisada ka algtaseme määramine ning protsessi kestel andmete kogumine ja tagasiside andmine (nn kujundav või õppimist toetav hindamine).

Hindamine ei toimu alles pärast õppimist, vaid ka eelneb õppeprotsessile – sobivate ja väljakutset pakkuvate õppe-eesmärke seadmiseks, õppijate edasimineku ja arengu jälgimiseks ja kaardistamiseks on esmalt vaja hinnata konkreetsete õppijate ja klassi kui terviku taset (eelhindamine, paigutushindamine või diagnostiline hindamine).

Numbriliste hinnete panek seostub biheivioristliku õpikäsitusega, kus positiivset hinnet saab käsitleda tasustamisena ja negatiivset sanktsioonina. Sedalaadi tasustamissüsteem loob välist motivatsiooni.

Hindamise usaldusvääruse tagab see, kui teiseidamissüsteemid on võimalikult läbipaistvad – varasemalt kokku lepitud ning ei sõltu hindaja subjektiivsusest. Samas pole tulemuste kvantifitseerimine ainus võimalus – teadusmaailmas on üha enam aktsepteerimist leidnud kvalitatiivsed andmekogumise ja -analüüsi viisid ning need on leidnud tee ka üldharidusse. Igasugused andmed, nii kvantitatiivsed kui ka kvalitatiivsed, olgu nendeks siis vaatluste, testide või ka nt õppijate enesehindamise tulemused, ei omatähendust iseeneses. Pole olemas üht ainuõiget viisi andmete skoorimiseks ja kvantitatiivseks teisendamiseks, oluline on, miks/mis põhjusel neid kasutatakse. Sellest omakorda järeldub, et mingi skoor (kontrolltöö, testi, eksami vms tulemus) on valideeritud ainult teatud kontekstis, ei ole olemas universaalselt valideeritud hindamisinstrumente.

Hetkel domineerivad teadusmaailmas sotsiaal-konstruktivistliku õpikäsitusega kaasnevad hindamissüsteemid, mis väärtustavad õppijate aktiivset osalust. Niipea, kui õpilase rolliks pole olla üksnes hindamise objekt (mõõdetav), vaid ka subjekt, kes osaleb ise õppe eesmärgistamises ja hindamises, toob see kaasa paradigmaatilise muudatuse hindamissüsteemis. Ehkki võib jätkuvalt kasutada kvantitatiivseid andmeid (õigete vastuste arv või % testis, pikamaajooksu aeg) ning neid võib vajadusel teisendada ka numbrilisteks (või tähelisteks) hinneteks, on nüüd peamiseks sihiks see, et õppija võtaks omavastutuse oma õppeprotsessi eest, oskaks seda eesmärgistada, kavandada, vajadusel kavasid muuta ning nii protsessi kui ka tulemusi hinnata.

Nüüdisaegse õpikäsituse valguses, mille keskmeks on õppija enda aktiivsus ja omavastutus, on oluliseks kriteeriumiks ka see, et hindamiskriteeriumid on juba eelnevalt kõigile osapooltele teada. Selleks, et hindamine ja tagasiside õppijaid motiveeriks, ei piisa vaid nende informeeritusest – nad peavad õppe eesmärke ja neid täpsustavaid edu- või hindamiskriteeriume ka väärtustama (PGS § 29. (1))

Hindamisel on täita mitmeid erinevaid funktsioone, mis ei pruugi olla omavahel kooskõlas. Kui rõhutame liiga palju mõtlemist ja hinnete panemist, siis võib õppimise toetamine kõrvale jääda. Hinded võivad omada hoopis vastupidist mõju – tekitada õppijates ärevust, vähendada sisemist motivatsiooni ning eriti nõrgemate õppijate enesehinnangut ja enesetõhusust. Uuringud kinnitavad, et asjakohase hindamisega võib õpet tõhusamaks ja tuulemuselikumaks muuta ning kui tuua välja mõni üksiktegur, mis õppimisele kõige enam kaasa võib aidata, siis on selleks just tõhus tagasiside ja individuaalne õppijast lähtuv lähenemine. Õppimist toetav tagasiside on osa nüüdisaegsest õpikäsitusest, mille keskmeks on õppija areng. Oluline on aga teadvustada, et tagasiside ei toimi kui asi iseeneses, oluline on see, kas ja kuidas õppija seda kasutab, mis omakorda on seotud õpikäsitusega laiemalt.

Hindamine ja õpimotivatsioon

Motivatsiooni edendavaks saab nt pidada tagasisidet, mis (a) võtab võrdluse aluseks mitte ümbritsevate teiste tulemused, vaid pigem kokkuleppelise standardi, sh õpiväljundid (standardipõhine hindamine); (b) viitab õppimise protsessi käigus toimunud muutustele ja kuidas ning mida õpilane tegi, et muutus saavutati mitte õppija enda omadustele ja (c) toetab ebaõnnestumise olukorras arusaama, et see tulenes mitte isikust endast, vaid sellest, kuidas ta pingutas ning protsessiks valmistus.

Täpsemalt, hinnete kasutamise fookus võib olla suunatud kas soorituse (hea tulemus) või meisterlikkuse (mõtestatud edenemine) rõhutamisele ning selle kaudu annab see õppijatele süstemaatiliselt sõnumeid, mis suunavad seda, kui sügavuti õpilased õpitavat infot töötlevad ning mida nad järeldavad iseenda hakkamasaamise/soorituse kohta. Sooritust (nn “toodet”, töö sooritamise kiirust, veatust, korrektsust, normatiivile vastavust jm) rõhutavat hindamist on peetud kõige silmapaistvamaks õpilaste õpimotivatsiooni ja õpieesmärkide kujundajaks klassiruumis. Seejuures pole küsimus selles, kas hindeid pannakse, vaid selles, kuidas õpilastel on aidatud tõlgendada hindamisprotsessis nendeni jõudva info tähendust.

Hindamine, mille puhul muutub võimalikuks või hõlpsaks sotsiaalse võrdluse tekkimine (nt hinded, tähed, protsendipunktid) või nähtavalt teistest paremhalvem olemine (nt parimate tööde teistele eeskujuks seadmine, võimekuse järgi grupeerimine, käitumise ja akadeemilise õnnestumise/ebaõnnestumise tabelid klassi ja kooli seintel jms) kaldub kaasa tooma õppimises riskide võtmise vältimise (sh veahirmu), madalama huvi, negatiivsemad tunded iseenda suhtes, pinnapealsemad õpistrateegiad ning saadud hinde seostamise oma (püsiva) võimekuse tasemega. On leitud, et hinnete saamine võib mitte ainult süvendada tunnet oma võimekustaseme püsivusest, vaid ka kinnistada õpilaste arusaamu üksteise “tasemest” klassis. Hinnete suur hajuvus klassiruumis (s.t. selgelt välja kujunenud “targad/kiired”, “keskmised” ja “rumalad/aeglased” grupid), mida õpilased tajuvad ning mille puhul hetkelisi erinevusi teadmistes sisuliselt mõtestada ning edasisi õpitegevusi kavandada ei aidata, on eriti seotud sellega, et õpilaste silmis põlistuvad nende nn (ainevaldkondadega seotud) võimekuse tasemed. See aga langetab nii edasist motivatsiooni kui ka õpivalikuid.

Selleks, et hinded saaksid täita olulist arengut ja õppimist suunavat (kujundavat) eesmärki, tuleb pingutada selle nimel, et õpilased ja nende vanemad mõistaksid, et hinded ei kajasta seda, kes õppija on, vaid seda, **kus õppija oma õppimisteekonnal on**. See tähendab, et hinne saab olla osa süsteemist, mis aitab aru saada, mille õpilane on juba selgeks saanud, millega saab ta veel edasi tegeleda ning miks just need teadmised/oskused on parema mõistmise saavutamiseks olulised. Oluline on seejuures ka aspekt, et hinnang sellele, kus õppija oma teekonnal on, on alati **ajutine**, mitte kunagi lõplik. Juhul, kui õpetaja on väga teadlik, mida täpselt ja miks hinnatakse, ning seda ka õpilastega jagab, on õppijatel lootust muutuda enam teadlikuks oma õppimise ja edenemise protsessist ning anda juba ka ise hinnanguid oma tehtud töödele ja edenemisele, selle asemel, et keskenduda oma minapildi kaitsmisele.

Õppimist toetav hindamine

Eesti haridusstrateegiastes dokumentides väärtustatakse ennastjuhtiva elukestva õppija kujunemist. Sellele saab oluliselt kaasa aidata hindamissüsteemiga, mille peamine funktsioon on toetada iga õppija õppimist ja arengut, võimaldada talle omavastutust. Ehkki kokkuvõtvad hinded ja hinnangud võivad olla õppimist

toetava/ kujundava hindamise (edaspidi ÕTH) osaks (st need võivad samuti õppimist toetada), siis tegelikult on fookuses õppeprotsess, selle vältel kogutav info, selle interpreteerimine ja info analüüsi alusel toimuv tagasisidestamine nii õpetaja kui õppija teendi poolt.

Õppimist toetava hindamise neli põhielementi:

- 1) **õppija(te) hetketaseme määratlemine, eesmärgistamine;**
- 2) **õppeprotsessi jälgimine, edasimineku kaardistamine;**
- 3) **tagasisidestamine;**
- 4) **õppija(te) kaasamine hindamisprotsessi.**

ÕTH eesmärgiks on **toetada kõiki õppeprotsessi osapooli, andes nii õpetajatele kui õppijatele tagasisidet ning lisaks sellele juhendades õppijaid, et parandada ja kiirendada nende õppimisprotsessi ning toetada nende eneseregulatsiooni oskuste, sh enesehindamise oskuse arengut.** Õppijate kaasamine õppe kavandamis- ja hindamisprotsessi on ÕTH võtmeküsimus, sest see võimaldab õppijatel oma õppimise eest ise vastutust võtta. Õppija suutlikkus hindamist kasutada seostub tema õpikäsitusega, mis omakorda toetub senistele õpikogemustele, koolikultuurile, õpetajate arusaamadega. Õppijapoolne arusaamine hindamise põhjustest ennustab tema õppimisega seotud eneseregulatsiooni oskuste taset. Positiivne suhtumine õppeprotsessi ja selle nautimine oli seotud arusaamadega, et hindamine 1) toetab õppija oskuste ja üldisemat moraalist arengut, 2) on aus ja objektiivne ja et 3) hindamine ei mõõda õpetaja ja kooli taset. Hindamisega seotud negatiivsed emotsioonid ja hirm seostuvad aga õppijate arusaamadega, et hindamine 1) mõõdab õpetajate ja kooli taset, 2) ei ole mõeldud õppimise toetamiseks.

ÕTH ja protsessihindamine

ÕTHd võib määratleda õppeprotsessi kestel toimuva hindamisena (ja eristada seda nii kokkuvõtvalt hindamisest), ent oluline on meeles pidada, et mitte igasugune protsessihindamine pole ÕTH.

ÕTH põhiküsimused on õppija hetketaseme määratlemine, selle võrdlemine seatud õpieesmärkidega ning selle kavandamine, kuidas jõuda hetkeseisust eesmärgiks seatud olukorda (kuidas ületada lõhet hetkeolukorra ja eesmärgi vahel). Ükski kolmest komponendist eraldi (nt taseme määratlemine ilma seda eesmärkide või tegevusplaaniga seostamata) ei ole veel ÕTH. Selleks, et hindamine õppimist toetaks, ei piisa ainult info vastuvõtmisest, seda on vaja kasutada ja mitte õppijate reastamiseks, selektsiooniks, tasustamiseks või karistamiseks vms, vaid just õppeprotsessi edasiseks kavandamiseks ja vajadusel mõlema osapoolle (nii õpetaja kui õppija) tegevuse kohandamiseks või muutmiseks, et tagada tõhusam ja tulemuslikum õpe.

Kui hindamisel saadakse infot, et mõnes valdkonnas edasiminekut ei toimu, siis ÕTHks muudab selle info see, kui pärast saadud infot otsustatakse õppeprotsessis midagi ette võtta. Seega – ÕTH leiab aset õppeprotsessi keskel, kuid oluline aspekt on siin see, et tegemist on hindamisega, mille tulemused võimaldavad veel midagi muuta – paremini või teistmoodi õppida. Protsessi kestel hinnete panemine ja nendes koondhinde arvutamine ei ole ÕTH ning pidev tunnikontrollide tegemine on seda vaid juhul, kui õppijad ise kaardistavad oma teadmiste ja oskuste arengut ning teevad sellest lähtudes muudatusi oma

õppimises. Juhul kui tunnikontrollid on õpetaja tööriist, et klassi pidevalt töös hoida ning tulemused lähevad arvesse kokkuvõtva hinde arvestamisel, siis ongi tegemist kokkuvõtva hindamisega, lihtsalt võetakse kokku lühikese õppeperioodi (tunni või paari jooksul) õpitu.

ÕTH ja väljundipõhine hindamine

Hindamine toimub alati millegi suhtes. Õppe-eesmärgid on määratletud riiklikes õppekavades (nt taotletavate õpitulemuste või õpiväljunditena) ja täpsustatud Emili kooli õppekavas. ÕTH peakski analüüsima nende saavutamist või nende poole liikumist ja seda õppimist toetaval viisil ka pidevalt tagasisidestama.

Seega on tagasiside, mis annab teada, milline on õppija hetketase võrreldes õpiväljunditega ÕTH oluline osa, kuid ainult sel juhul, kui nii õpetaja kui õppija:

1) **teavad algpunkti, taset, millest õppija alustas** – võimalik, et õpiväljund oli tal saavutatud täies mahus või isegi ületatud juba enne õppima asutamist ja sellisel juhul ei näita asjaolu, et väljund on saavutatud, veel seda, et õppimine toimus;

2) **mõistavad edasisi juhiseid** (lisaks infole õpiväljundi saavutamise/saavutamise määra kohta) – mida teha, et väljundit (paremini) saavutada, nn edasisidet. Kui õppija saab teada vaid seda, et väljund on vaid osaliselt saavutatud või veel saavutamata, siis ei aita see info teda edasi, vaid lisaks on vaja ka konkreetseid ideid järgmise sammu astumiseks õppimises ja arengus.

Oluline on teadvustada ka seda, et tagasiside ei peaks piirduma üksnes riiklikus või kooli õppekavas sätestatud (ainealaste) õpiväljunditega, vaid ka laiemate hariduslike sihtide (nt üldpädevuste, väärtushoiakute) ja iga õppija isikliku arenguga.

ÕTH ja sõnaline hindamine

Traditsiooniline eristav (hindeline) tagasiside võib soodustada õpilaste omavahelist võistlemist ning mõjutada ka õpimotivatsiooni. Kuid traditsiooniline eristav hindamine on eelkõige suunatud välisele tunnustusele - sellele, et saada tasu ning vältida karistust (st võimalikult headele/minimaalselt rahuldatavatele hinnetele, mitte õppimisele ja arengule).

Kui õppija saab a) hindeid, b) kommenteeritud hindeid või c) ainult kirjeldavat tagasisidet, siis esimesel kahel juhul on fookuses hinded ja tagasiside jääb kõrvale, kuid õpitulemuste kasv on kõige suurem grupis, kus saadakse ainult kirjeldavat tagasisidet. Oleks aga ilmselge lihtsustus väita, et igasugused sõnad on paremad kui numbrid/tähed. Kui hinne lihtsalt sõnades lahti kirjutada, st „5“ asemel „viis“, on tegemist on täpselt sama hindega. Sedalaadi „sõnalisest hindamisest“ ÕTH tähenduses ei saa rääkida, kuid ka mitmesugused teised sõnalise tagasiside vormid ei pruugi hinnetest paremad olla. **Õppimist toetavaks tagasisideks muutub info alles siis, kui seal on konkreetne juhise/vihje selle kohta, kuidas liikuda järgmise sammuga eesmärgi poole, ületada tühimik hetkeolukorra ja eesmärgiks seatu vahel.** Kui info kirjeldab vaid hetkeolukorra ja eesmärgiks seatu erinevust, või veelgi hullem – vaid hetkeseisu, siis pole tegemist tagasisidega õppimist toetavas mõttes ja sellise tagasisidestamise põhiidee läheb kaotsi.

Tagasisidel on õpitulemustele oluline positiivne mõju, kuid vaid juhul, kui see tagasiside vastab teatud tingimustele: see õi geaegne, optimaalne ja mõistetav (mitte liiga inforikas, kuid ka mitte lihtsustatud); on suunatud strateegiatele, kuidas sooritus/tööd paremaks muuta või õppeprotsessi ennast tõhusamaks muuta, mitte õppija isiksusele või püsiomadustele; on parajat väljakutset pakkuv (ei ütle kõike ette nii, et õppija ei peagi kaasa mõtlema, kuid pole ka nii keerukas, et õppija ei saa sellest abi); on hästi ajastatud (aga ajastus sõltub omakorda õppeülesande olemusest) jne.

Õppimist toetav tagasiside peab olema pigem kirjeldav – tooma välja selle, millises osas on õppe-eesmärgid juba saavutatud ja mida teha, et astuda järgmine samm.

ÕTH ja hinnete kommenteerimine

ÕTH pole see, kui hindeid kommenteeritakse. Kui hindele lisandub ka kommentaar, siis vaatab õppija eelkõige hinnet. Numbrilisel hindamisel on õonestav mõju sõnalisele hinnangule/tagasisidele ja seetõttu raiskavad õpetajad õpilaste kirjalikke töid kommenteerides aega juhul, kui hindamisel kasutatakse samaaegselt sõnalist tagasisidet ning numbrilisi hindeid.

ÕTH ja kiitmine

Kiitus pole enamasti õppimise aspektist parim tagasiside, seda on kinnitanud ka nt uuring, milles võrreldi õpilaste ja õpetajate arusaamu tagasisidest, kusjuures õpetajad arvasid, et lapsed ootavad diplomaatilist tunnustust, ent õpilased tahtsid pigem ausat tagasisidet ja konkreetseid soovitusi, kuidas tööd veel paremaks teha.

Kiitmise (toimugu see siis sõnaliselt või nt hinde “5+” abil) ohtlikku mõju õppimisele selgitab hästi Dwecki võimekususkumuste teooria – sedalaadi tagasiside toetab pigem õppijate jäävususkumusi, arusaama, et nad on tublid ja andekad (ja ei vajagi pingutamist), avalikult väljendatuna (sest tunnustatakse ja kiidetakse tihti avalikult) väljendavad need samas teistele ideed, et nemad pole nii tublid ja võimekad, mis ei motiveerigi pingutama ja end tõestama.

ÕTH enesejuhitud õppimise teenistuses

ÕTH oluline aspekt on **õppijate kaasamine**, mis aitab arendada õpilaste vaimset võimekust ja tuua välja nende eripärasid ning suurendada enesekindlust. Tänapäevasele õppimist toetavale hindamisele on iseloomulik, et info koguja, analüüsija ja tagasisidestaja ei ole üksnes õpetaja, vaid eelkõige õppija ise. Eesmärgiks on iga õppija enesehindamise/ eneseanalüüsi oskuste areng, mis toimub õpetaja, kaaslaste ja erinevate digilahenduste toel. Lõppsiht on, et õppijal kujuneks valmisolek ja hoiak – nii oskused kui ka motivatsioon – elukestvaks õppeks.

Oluline on siin ka õppe eesmärgistamine. Ühiselt seatud lõimitud eesmärkide alusel võimaldab ÕTH arvesse võtta ja kirjeldada edasiminekut ka valdkondades, mida traditsiooniliselt pole hinnatud, nendeks on 21. sajandil oskused/üldpädevused. Uuringutulemused näitavad õppimist toetava hindamise perspektiivikust just neis valdkondades.

Tagasiside olulisus

Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut. On leitud, et 91% õppijatest soovib saada selgitust oma vigadele ja nad hindavad kõrgelt õpetajapoolset konkreetset ning detailset tagasisidet. Tagasiside aitab õpilasi aktiivsemalt kaasata enda töödega seotud otsuste tegemisse ja hinnangute andmisel.

Määrav pole üksnes tagasiside kui sellise olemasolu, vaid ka selle kvaliteet - liialt üldine, ebamäärane, infovaene, vähe suunav ja/ või negatiivse rõhuga tagasiside on kasutu.

NB! Õppimist toetava hindamise tasuta veebikursus on kättesaadav siin: <https://sisu.ut.ee/6ppimisttoetavhindamine/avaleht>. Õppematerjalid on siin: <https://6ppimisttoetavhindamine.wordpress.com/>. Loe ka: <https://www.eetika.ee/et/hea-kooli-kasiraamat-elukestvat-oppimist-toetav-hindamine>.

Loe ka Maria blogist järgmisi postitusi: [Mis on tagasiside?](#) [Miks hinne ei ole tagasiside?](#) ja [Kuidas anda edasiviivat tagasisidet?](#)

Hindamise korraldus Emili koolis

Kokkuvõttev hindamine	Protsessi- hindamine	INSTRUMENT	VASTUTUS	EESMÄRK	PÕHJENDUS	RAKENDAMINE
X	X	Arenguvestlus	Õpilane ja lapsevanem	Arenguvestluse eesmärgiks on saada ülevaade õpilase omandatud teadmistest ja oskustest, püstitada uusi eesmärke ja saavutada kokkulepped lapse arengu parimaks toetamiseks. Laps demonstreerib ja kasutab erinevate õppeainete ja projektide kaudu omandatud teadmisi ning oskuseid.	Lapsevanem saab tagasisidet õpilase õpioskuste ja ainealastele teadmiste kohta. Õpilane saab lapsevanemalt tagasisidet enda arengule.	Vestlused toimuvad kolm korda aastas. Esimene ja viimane koos lapsevanemaga, teine õpetaja ja õpilasega/õpilasrühmas. Aktiivseim roll on õpilasel, kes selgitab vanematele õpitud teemasid, analüüsib eelnevalt seatud eesmärke. Lapsevanemal ja õpilased on vestluse käigus võimalus esitada küsimusi ning anda tagasisidet.
	X	Suuline ja kirjalik tagasiside sooritusele, protsessile	Õpilane, õpetajad, kaasõpilane, lapsevanem	Eesmärk on anda õppijale õppeprotsessi kohta vahetut tagasisidet, kujundada õppeprotsessi jätku.	Protsessi hindamine võimaldab õpilasel/õpetajal õppeprotsessi muuta, kohandada.	Tagasiside andmiseks kasutatakse mitmekesiseid meetodeid. Tagasiside andjaks võib olla nii kaasõpilane, õpetaja kui ka lapsevanem. Samuti võib õpilane hinnata end ise. Oluline on eelnevalt läbi rääkida ootused sooritusele/õpitlemused. Lapsevanemateni jõuab tagasiside suuliste vestluste, õpilase kirjalike tööde, nädalakirjade ning õppeinfosüsteemi kaudu.

X	X	Tunnistus	Õpetajad	Eesmärk on anda tagasisidet õppeedukusele õppeprotsessi alguses seatud eesmärkide põhjal. Lisaks on eesmärk planeerida edasist õppetööd õppija individuaalsetest vajadustest lähtuvalt.	Lähtume õppetööd korraldades nii riiklikust õppekavast kui ka õppija individuaalsest tasemest. Õpitulemustel põhinev tunnistus lubab hinnata iga õppija arengut individuaalselt, kuid areng on võrreldav ka õppekavas kirjeldatud eesmärkidega.	Õpetajad koostavad iga perioodi alguses õpitulemuste nimekirja. Nende alusel antakse iga perioodi lõpus (3 korda aastas) tagasisidet. Lisaks hinnangule, kas õpitulemus saavutati või mitte, antakse kvalitatiivset tagasisidet protsessi kohta või kirjeldatakse, kuidas omandamata jäänud baasoskused omandada.
---	---	-----------	----------	---	---	---

Hinnangud ja hinded

Teavitamine

Õpilasel on õigus saada teavet hindamise korralduse ning oma hinnangute ning hinnete kohta. Õpilasel on õigus teada, milline hinne või hinnang on aluseks kokkuvõtvale hindele või hinnangule. Õpilaste hindamise põhimõtted ja kord on kättesaadavad lapsevanemale, eestkostjale või hooldajale (edaspidi lapsevanem), õpilasele ja õpetajale kooli veebilehel.

Hindamise põhimõtteid ja korda tutvustavad õpilastele klassiõpetajad, aineõpetajad ja klassijuhatajad.

Õpetaja teavitab trimestri algul õpilast trimestri jooksul läbitavatest peamistest teemadest, projektidest, õpitulemustest ja hindamise korraldusest. Õpetaja kannab vastava teabe Stuudiumis trimestri esimese õppetunni sisusse. Sellega loob ta ka õpilaste vanematele võimaluse teabega tutvumiseks.

Õpilasel ja lapsevanemal on õigus saada teavet õpilase hinnangute ja hinnete kohta kooli infosüsteemist, klassi- või aineõpetajalt, klassijuhatajalt, tugispetsialistilt, õppejuhilt. Kool annab õpilasele ja tema vanemale tagasisidet õpilase kokkuvõtivate hinnangute, hinnete, käitumise ja hoolsuse kohta Stuudiumi vahendusel ja trimestri lõpus välja antava tunnistusega.

NB! Emili Koolis on oluline erinevus ses osas, mida me hindame. Riiklikud dokumendid näevad ette, et hinnatakse **aine** kaupa, st hinnang või hinne pannakse nt matemaatikas, st aines. Emilis on hindamine palju täpsem. Me anname hinnangu ja tagasiside **õpitulemuse** kaupa (standardipõhine hindamine). See teeb vahel kokkuvõtivate hinnangute ja hinnete panemise või teisendamise keeruliseks.

Protsessihindamine

Emili kooli 1. ja 2. kooliastmes kasutatakse õpilase hindamisel kirjeldavat sõnalist hinnangut, millel puudub numbriline ekvi valent. Hinnanguid antakse õpitulemuste kaupa koos kommentaaridega, milles on selgelt sõnastatud, kuivõrd on õpitulemus omandatud ja mida on vaja veel õppida, et see täielikult omandada. Vajadusel lisatakse järelvastamise või konsultatsiooni aeg.

Kõigis kooliastmetes on kasutusel jooksev sõnaline tagasiside. Klassiõpetaja annab õpilastele kirjalikku tagasisidet Stuudiumis korra nädalas, vajadusel tihedamini. Aineõpetaja annab õpilastele kirjalikku tagasisidet korra kahe nädala jooksul, vajadusel tihedamini.

Järelevastamine

Kui õpilane on puudunud või tal on teadmiste kontroll ebaõnnestunud, on tal õigus ja kohustus see järele vastata 10 tööpäeva jooksul töö tulemuse teada saamisest. Järelevastamise aja ja koha ettepaneku teeb õpetaja. Järelevastamiste arvule ei ole piirangut, st õpilane võib õpitulemuse saavutamist üritada mitu

korda. Eesmärk on see, et õpilane õpitulemused omandaks, ka siis, kui selleks on vaja mitut võimalust järele vastata. Õpetaja annab tagasisidet, et õpilane mõistaks, mis tal tuleb juba hästi välja ja mida on vaja veel harjutada, et õpitulemused tema jaoks piisaval määral omandada. Vajadusel toetatakse selles protsessis ka õpilase õpioskuste arengut.

Kokkuvõttev hindamine

Kokkuvõttev hindamine on hinnangute koondamine trimestrihinnateks ning trimestrihinnete koondamine aastahinnateks **aine kaupa**. Õpilast ja lapsevanemat teavitatakse kokkuvõtivatest hinnangutest trimestri lõpus välja antava tunnistusega. Tunnistus arutatakse koos klassijuhatajaga läbi arenguvestlusel.

Õpilase koolist lahkumisel või 2. kooliastme lõpul teisendatakse jooksva õppeaasta sõnalised hinnangud, j mis on aluseks õpilase järgmise klassi üleviimisel, all sätestatud hindedkaalasse.

Õpilase koolist lahkumisel ja alates 2. kooliastme lõpust teisendatakse kokkuvõttev sõnaline tagasiside viie palli süsteemi ja välja hinnatakse ainete kaupa järgmiselt:

Õpitulemuste omandatuse määr	Hinne 5-palli skaalas
Õpilane on õpitulemused saavutanud täiel määral ja ületanud neid.	Hinne "5", väga hea
Õpilane on õpitulemused saavutanud.	Hinne "4", hea
Õpitulemused on saavutatud baasteadmiste ja -oskuste tasemel ja õpilane on valmis järgmiste eesmärkideni edasi liikuma.	Hinne "3", rahuldav
Kõik baasteadmised ja -oskused pole omandatud. Õpilane on edasi liikunud, kuid vajab edasi õppimisel õpiabi.	Hinne "2", puudulik
Enamik baasteadmisi ja oskusi on saavutamata, areng õpitulemuste osas puudub. Õpilane vajab õpiabi ja individuaalset tuge.	Hinne "1", nõrk

Kokkuvõtavad hinded viie palli süsteemis esitatakse **ainete kaupa** aasta lõpus Stuudiumis 2 päeva enne arenguvestlusi.

3. kooliastmes kasutame järgmisi sõnalisi kokkuvõtvaid hinnanguid:

Hinnang	Õpitulemuste omandatuse määr	Hinne 5-palli skaalas
„Omandasid täielikult“	90 – 100% õpitulemustest on omandatud	Hinne "5", väga hea
„Omandasid peamise“	75 – 89% õpitulemustest on omandatud	Hinne "4", hea
„Omandasid osaliselt“	50 – 74% õpitulemustest on omandatud	Hinne "3", rahuldav
„Omandamata“	20 – 49% õpitulemustest on omandatud	Hinne "2", puudulik
„Omandamata“	0 – 19% õpitulemustest on omandatud	Hinne "1", nõrk

Kokkuvõtavad hinded viie palli süsteemis esitatakse **ainete kaupa** trimestri lõpus Stuudiumis 2 päeva enne arenguvestlusi.

Emilis on kasutusel standardipõhine hindamine, see tähendab, et **hinnang/hinne kujuneb õpilase soorituse põhjal**. Õpetaja võrdleb õpilase oskusi, teadmisi, vilumusi ja hoiakuid Emili kooli õppekavas sõnastatud õpitulemustega vastavas aines ning hindab, kui võrd on õpilane selle tri mestri ja aine ainekavas kirjeldatud õpitulemused omandanud. Eeldame, et iga õpilane omandab iga õpitulemuse vähemalt tasemele „omandasid peamise“.

Hinnet välja pannes arvestab õpetaja õpilase:

- 1) **arenguga**, st võrdleb õpilase oskusi, teadmisi, vilumusi ja hoiakuid õppeperioodi alguses, jooksul ja lõpus ning annab hinnangu vas taval õpilase arengule;
- 2) **pingutusega**, st hindab, kui võrd suur pingutus oli õpilase jaoks õppeperioodi jooksul saavutatud sooritus või areng ning märkimisväärse pingutuse korral korrigeerib vajadusel hinnet või hinnangut.

Ainealast sooritust hinnates ei arvesta õpetaja õpilase käitumise ja hoolsusega. Nendele antakse tunnistusel sõnalist kirjeldavat tagasisidet.

Õpilasele, kelle ühe trimestri vastava aine rohkem kui 50% õpitulemustele on antud sõnaline hinnang „omandamata“, määratakse tugisüsteem (vestlus õpilasega, õppimise tugikava koostamine, vajadusel vestlus vanemaga, individuaalse õppekava koostamine), et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused.

Kui **õppeaine** koond-trimestrihinne on jäänud andmata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, hinnatakse aastahinde väljapanekul vas taval trimestril vastavas aines omandatud teadmised ja oskused vastavaks hindetele „nõrk“.

Õpilasele, kelle trimestrihinne vastavas aines on „puudulik“ või „nõrk“, määratakse tugisüsteem (vestlus õpilasega, õppimise tugikava koostamine, vajadusel vestlus vanemaga, individuaalse õppekava koostamine), et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused. Trimestrihinnete alusel pandud aastahinnete põhjal otsustab õppenõukogu, kas viia õpilane järgmisse klassi, jätta täiendavale õppetööle või klassikursust kordama. Õpilaste järgmisse klassi üleviimise otsus tehakse enne viimase õppeveerandi lõppu.

Hinnangute ja hinnete vaidlustamine

Kui õpilasel või tema vanemal on küsimus või ettepanek seoses õpetaja antud hinnangu või hindega, pöördub ta kõigepealt selgituse saamiseks hinnangu või hinde andnud õpetaja poole. Õpilasel või tema seaduslikul esindajal on õigus kokkuvõtvaid hindeid ja sõnalisi hinnanguid vaidlustada kümne päeva jooksul pärast hinde või hinnangu teadasaamist, esitades kooli direktorile kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis vastava taotluse koos põhjendustega. Kooli direktor teeb otsuse ja teavitab sellest taotluse esitajat kirjalikult viie tööpäeva jooksul otsuse vastuvõtmise päevast arvates.

Õpilase järgmise klassi üleviimise, täiendavale õppetööle või klassikursust kordama jätmise otsustamine

Õpilase järgmise klassi üleviimise, täiendavale õppetööle või klassikursust kordama jätmise otsustab Emili kooli õppenõukogu kokkuvõtivate hinnete või sõnaliste hinnangute alusel. Õpilase üleviimine järgmise klassi või klassikursust kordama jätmise otsustatakse hiljemalt 30. augustiks.

Õpilase järgmise klassi üleviimine

Õpilane viiakse üle järgmise klassi, kui lõppeva õppeaasta nõutavad õpitulemused on omandatud määral, mis võimaldavad õppimist järgmises klassis. Otsuse aluseks on lõppeva õppeaasta sõnalised hinnangud ja kokkuvõtavad hindend.

Õpilase täiendavale õppetööle jätmise

Täiendavale õppetööle jäetakse õpilane õppeainetes, milles tema teadmised ja oskused vastavad hinnangule „omandamata“ või milles tulenevalt trimestrihinnetest või -hinnangutest tuleks välja panna aastahinne „puudulik“ või „nõrk“. Täiendavale õppetööle jäetakse õpilane pärast õppeperioodi lõppu õppenõukogu otsusega määratud ajal kuni 30. juunini. Täiendavale õppetööle jäetud õpilane täidab õpetaja vahetul juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid, mis toetavad nõutavate teadmiste ja oskuste omandamist õppeaines. Täiendava õppetöö tulemusi kontrollitakse ja hinnatakse ning täiendava õppetöö tulemusi kajastatakse täiendava õppetöö tunnistusel. Kokkuvõttev hinne või -hinnang pannakse välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades selle tulemusi.

Klassikursuse kordamine

Õpilane jäetakse klassikursust kordama erandjuhul õppenõukogu otsusega, kui õpilasel on omandamata sedavõrd suur osakaal õpitulemusest, et järgmises klassis edasijõudmine oleks väga keeruline (õpilasel on kolmes või enamas õppeaines kokkuvõttev hinne „puudulik“ või „nõrk“ või samaväärne sõnaline hinnang), täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsuse tegemisel õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema välja toodud kaalutlused, millest tulenevalt on leitud, et õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks on otstarbekas jätta õpilane klassikursust kordama.

Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib jätta klassikursust kordama õpilase, kellel on põhjendamata puudumiste tõttu kolmes või enamas õppeaines kokkuvõttev hinne „puudulik“ või „nõrk“ või samaväärne sõnaline hinnang. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse.

Õpilase tunnustamise tingimused ja kord

Kiituskirjaga «Väga hea õppimise eest» ja kiituskirjaga «Väga heade tulemuste eest üksikus õppeaines» võidakse tunnustada kõikide klasside õpilasi. Õpilast tunnustatakse kiituskirjaga kooli õppenõukogu poolt kehtestatud tingimustel ja korras. Kiitusega põhikooli lõputunnistusel tunnustatakse põhikoolilõpetajat, kellel kõigi lõputunnistusele kantavate õppeainete viimane aastahinne ja lõpuksamihinne on «väga hea». Põhikoolilõpetaja kiitusega põhikooli lõputunnistusel tunnustamise otsustab kooli õppenõukogu.

Arenguvestlused

Arenguvestlus on usalduslik ja dokumenteeritud jutuajamine õpilase, tema vanemate ja klassijuhataja vahel, mille juures peatähelepanu on õpilasel. Arenguvestluste eesmärgiks Emili koolis on õpilase arengu toetamine ja edasise õppekorralduse ja arengueesmärkide kokkuleppimine. Arenguvestluse käigus võib selguda vajadus edaspidise juhendamise järele. Kerkinud küsimustes, mida klassijuhataja ei ole pädev lahendama, kaasatakse vastavaid spetsialiste.

Arenguvestluse materjalid ja vestlusel räägitud, on konfidentsiaalsed ja neid ei tohi avaldada kolmandatele isikutele ilma kõigi osapoolte eelneva nõusolekuta. Klassijuhataja on kohustatud arenguvestluste dokumente ja muid nende juurde kuuluvaid materjale hoidma kooliruumides kohas, kus need pole kõrvalistele isikutele kättesaadavad.

Õppeaastajooksul toimub 3 arenguvestlust. Esimese ja kolmanda trimestri lõpus vestleb õpilane klassijuhataja ja lastevanema(te)ga, teise trimestri lõpus õpilane koos klassijuhatajaga. Vestlused on vormilt ja sisult erinevad, lähtudes varasematest vestlustest ning õpilase võimekusest ja tema aktiivset rolli.

Arenguvestlust võib rakendada tugimeetmena - vajadusel või raskuste ilmnemisel võib arenguvestlusti korraldada sagedamini, mil määratakse lühemad arenguperioodid. Mida lühem on analüüsiv ja jälgitav periood, seda täpsemat ja detailsemat tegevuskava see võimaldab. Arenguvestluse võib olukorras tingitud vajadusel läbi viia mitmeosalisena: vesteldakse nii õpilase kui lapsevanemaga eraldi.

Klassijuhataja dokumenteerib arenguvestluse. Klassijuhataja säilitab arenguvestluste kokkuvõtte vähemalt üheks aastaks.

Arenguvestlusel saavutatud kokkulepete alusel võivad toimuda mitmed järeltegevused, näiteks järgmised tugimeetmed: täiendav arenguvestlus (kokkulepete korrigeerimine, lühemateks perioodideks kitsamate eesmärkide seadmine), täiendav juhendamine, individuaalse õppekava rakendamine. Kokkuleppel õpilase ja/või lapsevanemaga kaasatakse arenguvestluse järeltegevusse ka teisi õpetajaid ja koolitöötajaid.

Emili kooli lõpetamine

Põhikooli lõpetab õpilane, kes vastab põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses loetletud põhikooli lõpetamise tingimustele.

Põhikooli lõpetanuks võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele, kellel on kuni kahes õppeaines „nõrk“ või „puudulik“ viimane aastahinne või kes on kuni kaks lõpueksamit sooritanud tulemusele alla 50 protsendi maksimaalsest tulemusest.

Haridusliku erivajadusega õpilasele, kellel nõustamiskomisjoni soovitusel individuaalse õppekavaga on vähendatud või asendatud taotletavaid õpitulemusi, on lõpetamise aluseks individuaalses õppekavas määratud õpitulemuste saavutus. Haridusliku erivajadusega õpilasel on õigus sooritada põhikooli lõpueksamid eritingimustel vastavalt „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse“ § 30 lõike 2 alusel haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud lõpueksamite korraldamise tingimustele ja korrale.

Kasutatud materjalid ja soovituslik lugemine

Aksen, M., Jürimäe, M., Nõmmela, K., Saarsen, K., Sillak, S., Eskor, J., Vool, E., Urmann, H. „[Uuring: Eesti üldhariduskoolides kasutatavad erinevad hindamissüsteemid](#)“, Tartu Ülikool, 2018

Haridus- ja teadusministri määrus nr 37, 09.08.2010, [Õpilase tunnustamise tingimused ja kord](#)

Jürimäe, M., Kärner, A., Tiisvelt, L. „[Kujundav hindamine kui õppimist toetav hindamine. Õpetajakoolituse õppematerjal](#)“, SA Archimedes 2014

Krull, E. „Pedagoogilise psühholoogia käsiraamat“, Tartu Ülikooli kirjastus 2018

Malleus, E., Aus, K., Arro, G., „Hindamisest“, mustand-dokument, 2022

[Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus](#)

Vabariigi valitsuse määrus nr 1, 6.01.2011, [Põhikooli riiklik õppekava](#)